

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני :

כבוד השופטת תמר שרון נתנאל

לפני

המערערים

1. האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית 500706502

2. אלדד ברקוביץ

ע"י ב"כ עו"ד צחי פיסטל ועו"ד איתן פלוגר ואח'

ממשרד בן ארי, פיש ושות' – עורכי דין

נגד

המשיב

יואב יצחק

ע"י ב"כ עו"ד מנחם אברהם ואח'

פסק דין

1. לפניי ערעור על פסק הדין שניתן ביום 27.1.20 על ידי בית משפט השלום בחיפה (כב' השו' מירב קלמפנר נבון) בתביעת לשון הרע שהגישו המערערים, נגד המשיב, בת"א 36784-07-18 (להלן: "פסק הדין").
2. התביעה שהוגשה לבית משפט קמא בתיק זה, נסבה על כתב טענות, אשר המשיב - מר יואב יצחק (להלן: "המשיב") פרסם באתר האינטרנט שלו - www.news1.co.il (להלן: "האתר"), עוד בשנת 2006 (להלן: "המסמך המשמיץ" או "המסמך"). מדובר בכתב טענות המכונה "השלמת טיעון", אשר הוגש על ידי מכללת אפיק השתלמויות אזורית (1997) בע"מ (להלן: "אפיק") במסגרת עתירה (עת"מ 35281-11-10) שהגישה אפיק לבית המשפט המחוזי בירושלים (להלן: "העתירה"). העתירה תקפה את זכייתה של המערערת 1 - האוניברסיטה הפתוחה (להלן: "המערערת") במכרז של משרד התחבורה, בו השתתפה גם אפיק ובמסגרתה ביקשה אפיק לפסול את הצעת המערערת ולהכריז עליה עצמה, כזוכה.
- בתביעתם לבית משפט קמא ביקשו המערערים מבית המשפט, לחייב את המשיב להתנצל בפני המערער על המסמך המשמיץ ולפרסם את ההתנצלות באתר. כן ביקשו לחייב את המשיב בתשלום פיצוי בסך 283,510 ₪ ובתשלום הוצאות המשפט.
3. במסמך המשמיץ יוחסו למערער 2 - מר אלדד ברקוביץ (להלן: "המערער") מעשי תרמית והונאה בקניית תואר אקדמי, תמורת כסף והצגת מצג שווא, כאילו המערער למד לימודי תואר ראשון באוניברסיטה באנגליה, בעוד שהוא לא למד שם. למערערת, אשר המערער נועד להיות מנהל הפרויקט מטעמה, יוחס רוח כתוצאה מכך.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-03-28006 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

4. בפסקי הדין (חלקי ומשלים) שניתנו בעתירה, בתאריכים 25.1.2011 ו- 24.2.2011 (שניהם יחדיו ייקראו, להלן: "**פסק הדין בעתירה**") נדחתה העתירה, תוך קביעות חד משמעיות לפיהן אין כל ממש בטענות הנ"ל ותוך אמירות קשות ביותר נגד העותרת וקביעה (בין היתר) כי טיעוניה מהווים "הכפשה חסרת יסוד תוך ייחוס מעשים פליליים חמורים ללא כל ראיה לכך". בפסק הדין בעתירה חוייבה אפיק בהוצאות לדוגמא בסך של 200,000 ₪ (100,000 לכל אחד מהמערערים).

5. כתבה שפורסמה ביום 6.2.11, באתר אחר, על ידי המשיב ומר עופר וולפסון, אשר כותרתה הייתה "חשד לשחיתות במכרז של משרד התחבורה", ואשר ייחסה למערערים שחיתות בנוגע למכרז ולהשגת התואר האקדמי על ידי המערער, הביאה את המערערים להגיש תביעת לשון הרע (קודמת) נגד המשיב ומר וולפסון.

התביעה נמחקה על ידי המערערים, ביום 28.12.2016, לאחר שהמשיב ומר וולפסון הסכימו לשנות את כותרת הכתבה. הכותרת שונתה סמוך לאחר מכן והשינוי הניח את דעת המערערים.

6. לימים, בשנת 2018, התברר למערער, כי הקשה על שמו במנוע החיפוש של Google, מעלה את המסמך המשמיץ, ללא מסמכים נוספים וללא הוספת הסבר כלשהו בדבר תוצאות העתירה ובדבר קביעות בית המשפט בפסק הדין שבעתירה, בנוגע להשמצות אשר במסמך המשמיץ.

פניות המערערים אל המשיב, בדרישה כי יסיר את המסמך המשמיץ מהאחר, נענו הפעם בסירוב, תוך שהמשיב מזמין אותם להביא אליו את המסמכים שהם מבקשים להוסיף, על מנת שהוא יעלה אותם.

7. המערערים טענו בתביעתם בתיק דנן, כי הותרת המסמך המשמיץ באתר, ללא הוספת הבהרה בדבר דחיית העתירה ובדבר קביעות פסק הדין בעתירה, בנוגע להשמצות, מהווה פרסום לשון הרע, אשר פוגעת קשה בשם הטוב ומסבה להם נזקים, ממוניים ושאינם ממוניים, כפי שפורטו בכתב התביעה.

לפיכך, דרשו המערערים, בתביעתם, להורות למשיב להסיר את הפרסום מהאתר, לחייבו לשלם לכל אחד מהם פיצוי בסך כולל של 283,510 ₪ וכן להורות לו לפרסם התנצלות. כן ביקשו להתיר להם לפצל את סעדיהם, כך שעם התגבשות נזקיהם בעתיד יוכלו לתבעם מהמשיב.

יצוין כי המערערים פנו גם ל Google בבקשה להסיר את המסמך המשמיץ, אולם Google השיבה שאין ביכולתה לעשות כן, שכן הפרסום מצוי באתר של המשיב.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-03-28006 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

8. חשוב להבהיר, כי חלק מהפרסומים אשר מפרסם המשיב באתר, פתוח לכל אדם וכי לפרסומים אלה מגיעים בהקשה על קישור במנוע חיפוש, כגון Google (להלן: "האתר לציבור"). בצד זאת, קיימים פרסומים אשר רק מי שמנוי על האתר של המשיב (תמורת תשלום) יכול להגיע אליהם (להלן: "האתר למנויים").

כן חשוב לציין, כי אין חולק שבאתר למנויים (ורק בו) פרסם המשיב כתבה מלאה, הכוללת, בין היתר, את פסק הדין שניתן בעתירה ואת העובדה שערעור על פסק הדין נמחק, לאור המלצת בית המשפט העליון. יובהר, כי המערערים אינם טוענים דבר נגד הפרסום באתר למנויים.

כל טענות המערערים נטענו אך ורק נגד הפרסום באתר לציבור הכולל, כאמור, רק את המסמך המשמיץ, ואינו כולל את הכתבה, או את פסק הדין שניתן בעתירה, אשר מנקים את שמם של המערערים, אך פורסמו על ידי המשיב, באתר למנויים בלבד.

עיקרי פסק דין קמא, הרלבנטיים לערעור

9. בית משפט קמא דחה טענות שונות שהעלה המשיב, לרבות טענה להיעדר יריבות בינו לבין המערערים וטענה לפיה על המערערים להפנות תביעתם אל מנוע החיפוש של Google שכן אין לו כל שליטה אילו ביטויים ימשוך האלגוריתם של Google ולכן הוא אינו אחראי על תוצאות החיפוש. בית משפט קמא קבע, על פי העדויות שהובאו לפניו, כי המשיב היה זה שפרסם את הפרסום באתר לציבור וכי מנוע החיפוש Google אינו מפרסם בעצמו, אלא רק מאפשר גישה לאותו פרסום. כן נקבע כי, ככל שהמשיב יסיר את המסמך מהאתר לציבור, תוסר, לחלוטין, תוצאת החיפוש ממנוע google ומכל מנוע חיפוש אחר. בית משפט קמא הבהיר, כי המערערים נסמכים על תוצאות החיפוש גם במנועי חיפוש אחרים וכי המשיב, אשר העלה את הפרסום לאתר, הוא היריב המתאים ולא מנוע חיפוש זה או אחר.

10. בית משפט קמא דחה גם את טענות המשיב לפיהן אין מדובר בלשון או הרע ומדובר, לכל היותר, בזוטי דברים וקבע כי מדובר ב"פרסום" וכי הוא מהווה לשון הרע, כמשמעות מונחים אלה בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") באמרו, בין היתר, כי אמירה לפיה המערער "קנה" בכסף את התואר הראשון האקדמאי שלו מהווה לשון הרע, הן נגד המערער והן נגד האוניברסיטה, אשר מעסיקה אותו, היא המערער.

11. המשיך בית משפט קמא ובחן את טענות המשיב, לפיהן מדובר בפרסום מותר המקנה, "הגנה" מוחלטת, על פי הוראות סעיפים 13(5) או 13(7) לחוק. בעניין זה קבע בית משפט קמא, כי סעיף 13(5) אינו חל על המשיב, שכן הוא אינו נמנה על מי שמנוי בסעיף זה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

12. מנגד נקבע, כי המסמך מהווה כתב טענות בהליך משפטי, אשר לא נערכו בו שינויים כלשהם ולכן פרסומו מהווה, כאמור בסעיף 13(7) לחוק "דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע כאמור בפסקאות (5) או (6) בישיבה פומבית" ולכן הוא "חוסה תחת ההגנה שבסעיף 13(7) לחוק" בין אם מדובר בכתב הטענות בלבד ובין אם מדובר בתוכן האתר (למנויים) המגולל את ההליך במלואו, לרבות תוצאותיו. בית משפט קמא הוסיף, כי המערערים נמנעו מלמסור למשיב מסמכים אשר יתרמו להצגת תמונה רחבה, כדי שלא יוצאו הדברים מהקשרם, כפי שנטען, ללא שנתנו לכך כל הסבר וכי הדבר מעלה ספק בשאלת רצינות טענותיהם בדבר לשון הרע.

לפיכך, דחה בית משפט קמא את התביעה, תוך חיוב המערערים בהוצאות.

13. בית משפט קמא התייחס (כדבריו - למעלה מן הצורך) גם לסעדים שנתבעו בתביעה וקבע כי המערערים לא הוכיחו את הנזקים להם טענו.

נוכח דחיית התביעה על ידו, בית המשפט לא התייחס, לגופו, לפיצוי בלא הוכחת נזק, הקבוע בחוק ומסיבה זו גם לא הכריע בשאלה של פרסום התנצלות.

תמצית טיעוני המערערים

14. המערערים טוענים כי קביעת בית משפט קמא לפיה המסמך המשמיץ חוסה תחת ההגנה של פרסום נכון והוגן, אשר בסעיף 13(7) לחוק, התעלמה מכך שהפרסום ההוגן, הכולל גם את פסקי הדין בעתירה, מצוי אך ורק באתר למנויים, אשר הכניסה אליו אפשרית רק למנויים - תמורת תשלום.

בעקבות מכתב התראה שנשלח למשיב על ידי ב"כ המערערים, הוא העלה לאתר למנויים את המסמכים הנוספים, בצירוף הסבר על פסק הדין בעתירה ועל הערעור לעליון, אך לא הוסיף דבר לאתר לציבור. זאת - על אף שאין מחלוקת כי מי שאינו מנוי, נחשף (באמצעות הקישור) רק לאתר לציבור בו מצוי המסמך המשמיץ בלבד.

15. נטען, כי שגה בית משפט קמא בכך, שבהתייחסו לשאלה אם הפרסום "נכון והוגן" הוא התייחס גם למסמכים הנוספים, בהתעלם מהעובדה שאינה שנויה במחלוקת - שהם אינם מצויים באתר לציבור, אלא רק באתר למנויים.

עוד נטען, כי שגויה גם קביעתו של בית משפט קמא לפיה, אי העברת המסמכים הנוספים למשיב, על אף בקשתו, מעלה ספק בעמידת המערערים מאחורי טענותיהם בדבר לשון הרע, שכן

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

קביעה זו מתעלמת מעובדה נוספת, שאינה שנויה במחלוקת והיא, כי המסמכים כבר היו מצויים בידי המשיב, שהרי הוא העלה אותם לאתר למנויים.

נטען, כי ללא פרסום המסמכים הנוספים באתר לציבור, אין המשיב יכול לטעון לפרסום נכון והוגן עליו חלה הגנת סעיף 13(7) לחוק.

16. כן נטען, כי המסמך המשמיץ, שאיננו חתום, איננו כתב הטענות שהוגש לבית המשפט, תוך הצבעה על הבדלים טכניים במהותם ולא על הבדלים מהותיים.

17. המערערים טוענים גם נגד החלטת בית משפט קמא, אשר דחתה את בקשתם למתן צו לגילוי מסמכים ספציפיים ולתשובות לשאלון, לאחר שהמשיב לא נענה לצו כללי, קודם, שניתן על ידי בית המשפט ונגד נימוקו של בית משפט קמא, לפיו מסמך שלא גולה, ללא הצדק סביר, לא תהיה לו נפקות בפסק הדין. בקשה נוספת שהגישו המערערים בעניין זה נדחתה בנימוק שכבר הוחלט בעניין.

לטענת המערערים, בית המשפט פעל, ללא הצדקה, בניגוד לתכלית גילוי המסמכים, אך לא הייתה להם אפשרות להגיש בר"ע, נוכח סעיף 1(10) לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009.

תמצית טיעוני המשיב

18. המשיב טוען כי צדק בית משפט קמא, עת קבע כי מדובר בפרסום מותר לפי סעיף 13 לחוק, שכן מדובר במסמך מלא אשר מהווה פרסום מלא ולכן הוא גם פרסום הוגן ונכון של "כתב השלמת הטיעון", אשר פורסם תוך כדי דיון בבית משפט.

לטענתו, המסמך שהוא העלה לאתר לציבור, זהה לכתב הטענות אשר הוגש לבית המשפט במסגרת העתירה.

19. המשיב מדגיש את עיקרון פומביות הדיון, שהוא אחד העקרונות החוקתיים המרכזיים שביסוד שיטת המשפט שלנו ואת זכות הציבור לדעת. נטען, כי כלי התקשורת בישראל, כמו גם המשיב, מדווחים, דרך קבע, על הליכים משפטיים, באופן נכון והוגן, כי מדובר בכתב טענות ולא בתחקיר עיתונאי וכי המסמך המלא הוצג בשלמותו. כן נטען, כי המשיב אינו מוסמך לערוך כתבי בי-דין ואף אין זה מתפקידו ולכן הוא לא יכול היה לגרוע מהמסמך את הטענות נגדן טוענים המערערים ולהשאיר טענות אחרות, אשר המשיב טוען שהן מצביעות על "דברי כזב בהן לקו המערערים".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-03-28006 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

20. עוד טוען המשיב, כי מאחר שהמערערים לא נענו לבקשתו למסור לו מסמכים נוספים, שהם חפצים שיוצגו לקוראים ביחד עם המסמך, הוא נקט יוזמה והוריד מנט המשפט מסמכים רבים נוספים והעלה אותם לאתר, בצמידות לכתבה הרלבנטית, אשר בה הוא דיווח על ההליכים בעתירה ובבית המשפט העליון, תוך צירוף קישורים לכתבי הטענות ולהחלטות.

21. מוסיף המשיב וטוען, תוך הפנייה לדנ"א 6077/02 דרור חוטר ישי נ' עדנה ארבל (7.5.2003) (להלן: "עניין חוטר ישי"), כי סעיפי המשנה של סעיף 13 מקנים הגנה מוחלטת לפרסומים הבאים בגדרם. לטענתו, מאחר שמדובר בכתב טענות, כפי שברור מכותרת המסמך, הוא אינו מתיימר להביא קביעה מוחלטת של בית המשפט ולכן הוא חוסה בגדר החסינות המוחלטת מפני תביעה, על פי סעיפים 13(5) וכן 13(7) לחוק.

22. בנוגע להחלטת בית משפט קמא בעניין הליך גילוי המסמכים טוען המשיב, כי שני הצדדים לא השלימו את ההליכים המקדמיים וכי בהתנהלותם ויתרו המערערים על זכותם הדיונית ולכן אין לבוא בטרוניה כלפי בית משפט קמא, מה גם שלמשיב ממילא לא היו מסמכים, למעט אלו שכבר היו בפני בית המשפט.

דיון והכרעה

23. אין חולק שעיקרון פומביות הדיון, אשר מעוגן בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה, הוא עיקרון חשוב, מרכזי ומהותי במשטר דמוקרטי ובחברה דמוקרטית. לא בכדי נאמר לגביו שהוא "... אחד העקרונות החוקתיים המרכזיים שביסוד שיטת המשפט הישראלית. בשמירתו טמונה אחת הערובות העיקריות לתקינותו של ההליך השיפוטי, הן בתחום עשיית הצדק ובירור האמת, הלכה למעשה, והן בתחום מראית פני הצדק קבל עם ועדה. מכאן חשיבותו כגורם-בלעדיו- אין לאמון שרוחש הציבור לרשות השופטת". ראו גם: ע"א 2800/97 נתן ליפסון נ' זרח גהל, נג(3) 714 (1999) (06.07.1999) וע"א 4963/07 ידיעות אחרונות בע"מ נ' עו"ד פלוני (27.02.2008), שנזכרו בטיעוני המשיב ופסקי הדין שנזכרים בהם (ההדגשות, כאן ובהמשך, אינן במקור).

זכות הציבור לדעת על הליכים שיפוטיים ומעין שיפוטיים, היא חלק חשוב ומהותי, בלעדיו אין, של עיקרון פומביות הדיון. ללא פרסומים בכלי התקשורת השונים לא ניתן, כיום, לממש את זכות הציבור לדעת וכך - את עיקרון פומביות הדיון. אין חולק על החשיבות הרבה אשר בפרסומים עיתונאיים, אשר מביאים לידיעת הציבור עובדות ופרטים חשובים גם (אך לא רק) מהליכים שיפוטיים ומעין שיפוטיים ואשר מנגישים לציבור מידע על הליכים כאלה, מידע אשר, ללא אנשי התקשורת, לא היה מוגש.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20-03-28006 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

24. לא בכדי קבע המחוקק סעיפי פטור - **היעדר עילה** (ולא הגנה, שהיא "חלשה" יותר) בהתייחס לדיווחים על הליכים שיפוטיים ומעין שיפוטיים, כמו גם על פרסומים בהתייחס לגופים שלטוניים וציבוריים כאלה ואחרים, כמפורט בסעיף 13 לחוק, על 11 תתי סעיפיו.

עם זאת, כל עיקרון יסוד וכל זכות יסוד (ופומביות הדיון וזכות הציבור לדעת - בכלל זה), אינם עומדים לבדם במרחב הציבורי, החברתי והמשפטי. יחד עימם ניצבים עקרונות-על משפטיים וזכויות יסוד ובכללם, הזכות לכבוד - "**לכבודו של אדם באשר הוא אדם**", המעוגנת בסעיף 2 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הזכות לשם טוב היא חלק מהזכות לכבוד, אשר גם היא זכות יסוד חשובה. על זכות זו נאמר, עוד בע"א 214/89 אבנרי ואח' נ' שפירא ואח' פ"ד מג(3) 840, 856 (22.10.1989) כי: "כבוד האדם ושמו הטוב חשובים לעתים לאדם כחיים עצמם, הם יקרים לו לרוב יותר מכל נכס אחר". במקום אחר, בע"א 751/10 פלוני נ' דיין-אורבך (8.2.2012) אמר כבוד השופט עמית, כי "שמו הטוב של אדם טבוע אינהרנטית במושג כבוד האדם, זו המשמעות הטבעית והראשונית של כבוד האדם. הכבוד והשם הטוב הם כתאומים בני צביה, הכבוד של אדם הוא שמו הטוב והשם הטוב הוא הכבוד, כמעט מילים נרדפות בדיבור אחד. אדם מן היישוב יזהה פגיעה בשמו הטוב של אדם כפגיעה בכבודו האישי של אדם, שהרי שמו של אדם הוא בנו-בכורו של מושג הכבוד" (שם, פסקה 3). ראו גם: אהרון ברק, **כבוד האדם – הזכות החוקתית ובנותיה**, עמ' 616-621 (2014).

הנה כי כן, לכל זכות מקומה שלה וחשיבותה שלה, ועל המחוקק ובתי המשפט מוטלת החובה למצוא את האיזונים הנכונים בין הזכויות ועקרונות העל השונים.

25. בהוראותיו של חוק איסור לשון הרע מצויים איזונים שונים בין הזכויות, בהתאם למצבים השונים ולמסגרות השונות בהן נאמרים דברי לשון הרע. חלק מהאיזונים נעשה באמצעות ההוראות הכלליות שבחוק וחלקם נעשה בפרק ג' לחוק, באמצעים השונים המפורטים בו - "**פרסומים מותרים; הגנות והקלות**", כאמור בכותרת הפרק.

26. ענייננו בסעיף 13 לחוק, המפרט רשימה של פרסומים אשר "**לא ישמשו עילה למשפט פלילי או אזרחי**". ודוקו: אין מדובר ב"הגנה" (כדוגמת סעיפים 14 ו-15), אלא בהעדר עילה, היינו - בסוג של פטור, או חסינות.

27. סעיף 13(7) לחוק, שהוא הסעיף הרלבנטי לענייננו, מקנה "חסינות" ל"**דין וחשבון נכון והוגן על מה שנאמר או אירע כאמור בפסקאות (5) או (6), בישיבה פומבית...**". פסקה 5, הנזכרת בסעיף, חלה על פרסום הנוגע להליך שיפוטי או מעין שיפוטי - "**פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי,**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור".

מכאן, שפרסום כתב טענות בהליך משפטי, אשר כלולים בו דברי לשון הרע, נכלל בפטור אשר בסעיף 13(7) לחוק ובלבד שמתמלאים תנאי הסעיף.

27. חלק ניכר מהפטורים או החסיונות אשר בסעיף 13 לחוק, הם מוחלטים והם נקבעו כך, בשל החשיבות היתרה אשר המחוקק ראה (מסיבות שונות שאין זה המקום לפרט), במתן אפשרות להתבטאות חופשית, גם במחיר של פגיעה בזכותו של אדם לשם טוב.

מאידך, בחלק מסעיפי הפטור, שהם סעיפים העוסקים ב"דיווח על" הליכים שיפוטיים ומעין שיפוטיים ובדיווח על התבטאויות בהליכים כאלה, נקבע כי אין מדובר בפטור מוחלט, אלא בפטור אשר מותנה בהיותו "דיווח נכון והוגן". כך, בסעיף 13(7) לחוק, אשר נדון במסגרת הליך זה וכך, למשל, גם בסעיף 13(8) לחוק.

28. לא למותר לציין כי, בהתייחס לסעיף 13(5) (אשר בית משפט קמא קבע, ובדין קבע, כי אין הוא חל על ענייננו) נפסק, כי מטרתו היא לאפשר לגורמים המעורבים בהליך משפטי להתבטא באופן חופשי לחלוטין ולכן החיסיון אשר בסעיף זה, הוא חיסיון מוחלט; הוא אינו מותנה באמיתות הפרסום או בתום לב ולכן, גם פרסום כוזב, או אף פרסום שנעשה בכוונת זדון חוסה תחת מטריית סעיף 13(5). ראו: רע"א 1104/07 עו"ד פואד חיר נ' עו"ד עודד גיל, סג' (2) 511 (19.8.2009); רע"א 3614/97 אבי-יצחק נ' חברת החדשות הישראלית, פ"ד נג' (1) 26, 66-67 (23.06.98) (להלן: "עניין אבי יצחק"); דנ"א 6077/02 חטר-ישי נ' ארבל, (07.04.03).

לא כך לגבי סעיף 13(7), שם נדרש שהפרסום, היינו - הדיווח (להבדיל מהאמירות עליהן מדווח) יהיה "נכון והוגן". ביטוי זה כולל בחובו שתי דרישות; נכונות והוגנות.

29. מטרתו של הפטור שמעניק סעיף 13(7) לחוק ומשמעותן של שתי הדרישות הנ"ל, הובהרו, בהרחבה בפסק הדין שניתן בעניין אבי יצחק. בשל חשיבות הדברים, אאריך מעט בפירוטם, תוך שאבהיר כי שם דובר על שאלת עיכוב דיווח על אשר התרחש בהליך משפטי (סעיף 21 לחוק) בעוד שבענייננו מדובר על פרסום של כתב טענות שהוגש במסגרת הליך משפטי, אך העקרונות זהים לחלוטין.

הדיון בעניין אבי יצחק נסוב, כאמור, על השאלה אם יש לעכב פרסום על הליך משפטי, במסגרת הוראות סעיף 21 לחוק. במסגרת זו בחן בית המשפט העליון את מטרת "החסינות"

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

המוענקת למפרסם בסעיף 13(7) לחוק ואת תנאיה, וקביעותיו יפות גם לגבי פרסום של כתבי טענות, כפי שאף נאמר, שם, בפסקה 54 לפסק הדין.

30. פסק הדין שניתן בעניין אבי יצחק, מדגיש את תפקידה החשוב של התקשורת בהבטחת פומביותם האפקטיבית של הדיונים. הוטעם כי תפקיד זה מצדיק מתן חסינות גם לדיווח אודות דברי כזב ולשון הרע הנאמרים במהלך משפט, על אף שהדיווח עלול לפגוע בשמו הטוב של אדם.

בד בבד הובהר ואף הודגש, כי בצד "זכויות יתר" אלה, קיימת חובה, שהפרסום ישקף באופן אמיתי את ההליך המשפטי וכך נאמר: "הבסיס העיוני לדרישה זו (דרישת "החסינות" - ת.ש.ג.) נעוץ בתפקידה של התקשורת... בהבטחת פומביותם האפקטיבית של הדיונים. תפקיד זה הוא המצדיק את עצם מתן החסינות לכלי התקשורת על דיווחים מבתי-המשפט, גם אם הדברים שנאמרו באולם בית-המשפט הם דברי כזב, העולים כדי לשון הרע. ואולם, מתפקיד זה נגזרות לא רק זכויות-יתר. נובעים ממנו, ואת זאת יש להדגיש, גם נטלים. על-מנת שייהנה מחסינות ביחס לפרסומים מבית-המשפט, מחייב הדין את כלי התקשורת להתייחס ברצינות לתפקידו כשליח הציבור באולם בית-המשפט. על-מנת שתוגשם התכלית של מתן פומבי לדיונים, בעבור כלל הציבור, נדרש כי הפרסום ישקף באורח אמיתי את ההליכים. פרסום אשר מעוות את שהתרחש באולם בית-המשפט אינו יכול לשמש תחליף לנוכחות הציבור באולם הדיונים. פרסום כזה אינו מקדם את האינטרס החברתי הכולל של אספקת מידע שוטף, נכון ועדכני על המתרחש בבתי-המשפט. לכן, פרסום כזה אינו פרסום מוגן. אין כל הצדקה עניינית לכך שפרסום שאינו 'נכון והוגן' במובן זה, ייהנה מחסינות [...] הגינותו של הדיווח, במובן המבואר, היא תמצית קיומה של החסינות הקבועה בסעיף 13(7). הגינות הדיווח היא הנדבך המרכזי בהוראה זו, המבטיח את הגשמת התכלית אשר חסינות זו נועדה לקדם - פומביותם של הליכי משפט לאמיתם. על-כן, מתחייבות קפידה ותשומת-לב ביישומה של דרישה זו, על-מנת שהחסינות לפי סעיף 13(7) תינתן רק במקרים ראויים, שבהם עשוי הפרסום נושא הדיון להגשים את התכלית האמורה. יש לבחון היטב, בכל מקרה ומקרה, אם ההליך בכללותו מתואר בפרסום נושא הדיון באופן נכון והוגן. מבחן זה מבטיח, כי על-מנת ליהנות מן החסינות, יספק כלי התקשורת לציבור תחליף הקרוב ככל שניתן - באילוצים הטכניים הבלתי נמנעים - לנוכחות באולם הדיונים. הוא מונע ניצול לרעה של החסינות, בדרך של השגת אפקט סנסציוני לטווח קצר, המתעלם מן התמונה הכוללת" (שם, פסקה 14).

הובהר, שם, כי מטרת ההוראה אשר בסעיף 13(7) היא להבטיח את הכלל של פומביות הדיון, באמצעות מתן הכשר לפרסם את המתרחש בדיונים שיפוטיים ומעין שיפוטיים, ללא חשש מתביעת לשון הרע וכי התנאים היחידים שהסעיף מעמיד הם, נכונות והוגנות של הדיווח.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

31. כן הובהר, כי הנכונות וההוגנות איננה מתייחסת לאשר נאמר בדיון, או בכתבי הטענות שהוגשו במהלכו. כלומר - אין מוטלת על המפרסם חובה לבחון את נכונות האמור בכתבי הטענות, או נכונות הנאמר בדיון, והוא רשאי לדווח עליהם גם אם הוא יודע שאין בהם אמת. חובת הנכונות וההגינות חלה על אופן הפרסום עצמו, על אופן הדיווח; הכוונה היא לכך, שהמפרסם ידווח, באופן נכון והוגן, היינו - באופן שלם ומדויק, על אשר התרחש במסגרת ההליך המשפטי, ובכלל זה (לענייננו) על כתבי הטענות שהוגשו במסגרת ההליך; "האירוע שעליו מושם הדגש בבחינת נכונות הדיווח הוא הדיון בפני בית-המשפט. תיאור הדיון הוא שצריך להיות שלם ומדויק. המפרסם, המתאר את ההתרחשות בפני בית-המשפט, אינו אחראי לאמיתות הדברים שנאמרו בדיון עצמו או להגינותם. הוא רשאי לפרסם את אותם הדברים, ללא חשש מפני חבות בלשון הרע, גם אם הוא יודע כי אינם אמת. הוא מוגן, גם אם הדברים שהוא מפרסם אינם 'נכונים והוגנים', ובלבד שהדיווח על אודותם 'נכון והוגן' (ראו ע"א 348/85 בן ציון נ' הוצאת מודיעין בע"מ (להלן - עניין בן ציון [21]), בעמ' 801). על המפרסם אין מוטלת החובה 'לבדוק את נכונותו והגינותו של הפרסום הקודם...' (עניין אבי יצחק, סוף פסקה 14). "החסינות על-פי הוראה זו [הוראת סעיף 13(7) - ת.ש.ג] היא על-תנאי. היא מותנית בכך, שהפרסום יהיה בבחינת 'דין וחשבון נכון והוגן' על ההליכים" (שם, פסקה 15).

32. אמת המידה לבחינת הנכונות וההוגנות של פרסום שכזה, היא היותו מאוזן וחסר פניות; על הפרסום לתת תמונה שלימה ונכונה ולא תמונה חלקית וחד צדדית היוצרת רושם מטעה, הפוגע בשמו הטוב של אדם. "הכלל הוא כי פרסום המציג את עמדתו של צד אחד להליכים, בלי שניתן ביטוי לעמדת הצד האחר, אינו פרסום נכון והוגן. פרסום המציג את ההליך באופן חלקי, ויוצר תמונה מעוותת של ההליך בכללותו, אינו פרסום הוגן ונכון" (עניין אבי יצחק, פסקה 30).

כך, למשל - כפי הדוגמאות שהובאו בעניין אבי יצחק, "עדות משמיצה שנשמעה בהליך שיפוטי, בלי להביא לידיעת הקוראים ראיות מטהרות אשר הוגשו ביחס אליה, לא ייחשב לדין וחשבון 'נכון והוגן'"; "דיווח על אשמה שהוטחה בעד במהלך חקירה נגדית, בלי להביא את תשובתו של העד להאשמה, אינו בבחינת דיווח נכון והוגן"; "דיווח המתייחס רק לחלק מתשובותיו של עד, בלי לעמוד על תשובות אחרות, השופכות אור שונה על העניין נושא הדיווח, אינו דיווח נכון והוגן"; דיווח על הדיון בפתיחתו של משפט פלילי, שנשמעות בו האשמות קשות נגד הנאשם, תוך התעלמות מן ההליכים שבאים לאחר מכן, ותוך אזכור מוצנע (אם בכלל) של עובדת זיכוי המאוחר של הנאשם (או הרשעתו בעבירה חמורה הרבה פחות מזו שהאשם בה), עלול לעלות כדי דיווח שאינו הוגן על ההליך בכללותו".

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

33. כך, גם דיווח על כתב טענות של צד אחד, הכולל ייחוס מעשים חמורים לצד האחר, העולים כדי עבירה פלילית, כגון תרמית, ללא דיווח על התשובה שניתנה על ידי הצד האחר ובוודאי - ללא דיווח על פסק דין שקבע כי לא היה כל בסיס לייחוס לנפגע מעשים שכאלה, איננו דיווח שלם ואיננו דיווח "נכון והוגן".

34. בעניין אבי יצחק עמד בית המשפט העליון על כך שכתבי טענות בהליכים אזרחיים "ידועים בהיותם חז-צדדיים ומוטים באופן חד לטובת הצד שהגישם", הם עלולים לכלול "טענות קשות, אשר לא תמיד יש להן יסוד ראייתי מוצק" ואין למזכירות בית המשפט כל ביקורת על תוכנם. בעניין זה ציין בית המשפט, כי "פרסום סנסציוני - למשל - של טענות שבכתב-תביעה, בלי להציג באופן הולם את התשובה שבכתב-ההגנה לטענות האמורות, או בלי להבהיר כי מדובר בשלב שבו הצד האחר להתדיינות טרם קיבל הזדמנות נאותה להשיב לטענות, אינו בבחינת 'פרסום נכון והוגן' של המתרחש בהליך המשפטי. על-כן, פרסום חז-צדדי כזה לא ייהנה מחסינות לפי סעיף 13(7) לחוק".

הקביעות הנ"ל חלות, מקל וחומר, במקרה בו כבר ניתן פסק דין, אשר קבע כי כתב הטענות המשלים כולל הכפשות חסרות בסיס וגוי, כבענייננו.

35. בע"א (מחוזי תל אביב-יפו) 1944/05 שריה עופר נ' דרעי שמשון (18.06.2009) הבהיר בית המשפט המחוזי את התנאים הנדרשים בסעיף 13(7), על מנת שהמפרסם יוכל לחסות בצל הפטור שמקנה הסעיף, באמרו: "אומנם נקבע כי פרסום חוזר ייחשב לנכון והוגן גם אם אין המדובר בחזרה מילולית או מלאה על הפרסום הקודם (ע"א 348/85 בן ציון נ' הוצאת מודיעין בע"מ, פ"ד מב (1) 797 (להלן: "פס"ד בן ציון")), אולם הדגש הוא על היות הפרסום 'נכון והוגן'. במקרה דנן מדובר בדיווח חלקי, בלשון המעטה, תוך שהעיתון נמנע מלחזור ולציין פרט מהותי ולפיו צו המעצר שהוצא כנגד התובע בוטל לאחר שהחשדות נגדו הוסרו. על כן, גם אם מדובר בפרסום 'נכון' במובן זה שהוא חוזר על דברים שפורסמו בעבר והיו נכונים בעת פרסומם, בוודאי אין לומר כי המדובר בפרסום "הוגן". בפס"ד בן ציון נקבע כי חזרה הוגנת הינה חזרה שלא מוציאה דברים מהקשרם, ולא נותנת ביטוי חד צדדי ובלתי מאוזן. כך גם פרסום המותיר רושם לא נכון בלב הקורא הסביר הנוצר עקב הפרסום החוזר שעשוי להפוך את הפרסום ללא 'הוגן' (שנהר, בעמ' 206) ("סעיף 21, פסקה אחרונה).

36. גם ברע"א 1389/16 פאיז אשתירי נ' זכי כמאל (27.07.2016) הודגש, כי "הגנת" סעיף 13(7) לחוק, איננה הגנה מוחלטת וכי היא מותנית בכך שהפרסום נאמן והוגן, ללא הוצאת דברים מהקשרם וללא מתן ביטוי חד צדדי או בלתי מאוזן. הובהר, שם, כי בשונה מהחיסיון המוחלט שמעניק סעיף 13(5) לחוק, החיסיון שמעניק סעיף 13(7) הוא חיסיון מותנה; "... איננו עוסקים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

1 בהגנה המוחלטת אשר חלה על הדברים שנאמרו במהלך ישיבה פומבית המעוגנת בסעיף
2 13(5) לחוק, אלא בשאלת ההגנה על הדיווח של הנאמר במסגרת ההליך, שהיא כאמור הגנה
3 מותנית, ותלויה בנאמנות הדיווח לאופן שבו הדברים אכן נאמרו (להבהרה נוספת בעניין זה,
4 ראו: דיני לשון הרע, 204-206) (שם, פסקה 7).

5
6 37. גם בעניין חוטר ישי (הנזכר לעיל), אליו הפנה ב"כ המשיב, אין כדי להועיל למשיב. נטען,
7 שם, כי בחוות דעת שהגישה פרקליטת המדינה, דאז, בנוגע ל"פרשת בר-און", אשר נחקרה בזמנו
8 ופורסמה בכלי התקשורת, אוזכר שמו של עו"ד חוטר ישי באופן שהיווה, לדעתו, לשון הרע. בגין כך
9 הוגשה על ידו תביעת לשון הרע. בית-המשפט המחוזי הורה למחוק את התביעה על הסף, בהעדר
10 עילה, בקבעו כי הפרסום מוגן בסעיפים 13(5) ו-9 לחוק, משום שבכתיבת חוות-הדעת מילאה
11 פרקליטת המדינה תפקיד מעין-שיפוטי, ועל כן פרסומה מהווה "פרסום מותר".
12 ערעור על כך נדחה וכן נדחתה בקשה לקיים דיון נוסף. אמנם, במסגרת ההחלטה בבקשה
13 לקיים דיון נוסף ציין בית המשפט, באופן גורף, כי "סעיפי המשנה של סעיף 13 לחוק איסור לשון
14 הרע ... פורשו - כלשונם - כמעניקים הגנה מוחלטת לפרסומים הבאים בגדרם", אך בהתייחסו,
15 באופן ספציפי לתוכן "ההגנה" שמקנה סעיף 13(7) (וסעיפים דומים) ציין בית המשפט את הדרישה
16 שהחזרה על פרסום שנעשה במסגרת הליך משפטי, תיעשה באופן "נכון והוגן", וכך אמר: "... כך,
17 למשל, נקבע, כי סעיף 13(7) לחוק - שעניינו פרסום של דברים שנאמרו או אירעו כאמור
18 בסעיפי המשנה 5(1) ו-6 במהלך ישיבה פומבית - מעניק הגנה מוחלטת לכל פרסום שיש בו
19 חזרה נכונה והוגנת על ההליכים אליהם הוא מתייחס, ללא תלות במידת אמיתותו או ביסוד
20 הנפשי של המפרסם" (פסקה 5 להחלטה).

21
22 38. בענייננו, כפי שיוסבר להלן, הפרסום באתר לציבור אינו עומד בתנאים המנויים בסעיף
23 13(7).

24
25 39. בית משפט קמא תמצת את טענות המערערים, בזו הלשון: "מאחר והחיפוש ב-Google,
26 מניב רק את המסמך 'השלמת טיעון' שכן תוכן האתר בשלמותו, על כלל המסמכים הנוספים
27 המצויים בו והנלווים לכתבה שהכין הנתבע, חסום לכל ופתוח למנויים בלבד, לכן המסמך -
28 המוכתר 'השלמת טיעון' לבדו מהווה פרסום שאינו נכון ואינו הוגן".

29
30 40. בית משפט קמא דחה טענה זו של המערערים בציינו, כי גם הפרטים המוצגים דרך מנוע
31 החיפוש Google (היינו - באתר לציבור) חוסים תחת ההגנה שבסעיף 13(7) לחוק, שכן מדובר בכתב
32 בי-דין, שהמשיב לא שינה בו דבר. לדעת בית משפט קמא, מהותו זו של המסמך "ברורה לכל קורא
33 כבר מכותרת המסמך, אשר נותרה ללא כל שינוי, כך שכל קורא סביר המעיין במסמך יכול

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

1 בנקל להעריך את מהימנות הפרסום בהתאם לחובה המוטלת על המפרסם (ר' א' שנהר דיני
2 לשון הרע, בעמ' 205 (התשנ"ז)).

3 הוסיף בית משפט קמא ואמר, כי הפרסום החוזר (זה אשר פורסם על ידי המשיב) הוא
4 פרסום "נכון והוגן", אך בנימוקיו התייחס לפרסום באתר למנויים, כלפיו אין למערערים כל טענה.
5 וכך אמר: "... בענייננו, הפרסום החוזר - של הכתבה ושל מסמך השלמת הטיעון - הוא נכון
6 והוגן שכן כתב הטענות מובא כמו שהוא במצורף למסמכים אחרים ולפסיקת בית המשפט
7 אשר מקבלת חלק מהטענות שבו ואחרות דוחה. על כך, מפרט הנתבע בכתבה אליה מצורף
8 המסמך בדבר 'השלמת טיעון' [...] צירוף המסמך לכתבה המפרטת את ההליך המשפטי, מצורף
9 לכתבי טענות נוספים, מהווה דיווח על התנהלות ההליך המשפטי, דיווח נכון והוגן שכן
10 המסמך הובא כלשונו ללא שינויים כלשהם מידי הנתבע".

11
12 41. בית משפט קמא הוסיף וציין את פנייתו של המשיב אל המערערים, בבקשה שיעבירו אליו
13 מסמכים רלבנטיים נוספים אשר ברצונם כי יוצגו באתר, ביחד עם המסמך [כגון פסקי הדין שניתנו
14 על ידי בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון (להלן: "המסמכים הנוספים")]] וציין (כאמור)
15 שהם סרבו "מסיבות בלתי ברורות" ועמדו על דרישתם למחוק את המסמך מהאתר לציבור. לנוכח
16 כך הטיל בית משפט קמא ספק ברצינות טענתם ללשון הרע.

17
18 42. בנתנו משקל לסירובם של המערערים להמציא למשיב מסמכים נוספים, לא נתן בית משפט
19 קמא דעתו לכך, שהמסמכים הנוספים כבר היו בידיו של המשיב ושהוא אף פרסם אותם, אולם אך
20 ורק באתר למנויים.

21
22 לא נעלמו מעיני דברי המשיב לפניי, לפיהם המסמכים הנוספים, שהיו בידיו, לא היו
23 בפורמט word ולכן, לטענתו, הוא לא יכול היה לצרפם לאתר לציבור ולא ניתן היה לאפשר גישה
24 אליהם מהקישור, הקיימת רק למסמכי word. אולם, במכתב (במיל) מיום 31.5.18, שכתב המשיב
25 בתשובה לפניית ב"כ המערערים אליו ובו הציע למערערים להעביר אליו את המסמכים הנוספים על
26 מנת שיעלה אותם לאתר, לא ביקש המשיב שהמסמכים יועברו אליו בפורמט word, דווקא ולא טען
27 להיעדר יכולת להוסיף, לאתר לציבור, מסמכים שאינם בפורמט זה. משפרסם המשיב את
28 המסמכים הנוספים באתר למנויים, אין להתפלא על כך שהמערערים לא התייחסו ברצינות
29 לבקשתו לקבל מהם מסמכים שכבר נמצאים בידיו.

30
31 43. לא רק במכתב הנ"ל, אלא גם בכתב הגנתו ובסיכומים שהוגשו על ידו לבית משפט קמא,
32 לא טען המשיב כי, מסיבות טכניות, אין הוא יכול להוסיף לפרסום באתר לציבור את המסמכים
33 הנוספים. טענה זו אמנם נטענה על ידו, בדברים שאמר בפניי, בעת הדיון בערעור, אולם ללא
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

שהטענה נטענה בבית משפט קמא, ללא שהובאה (שם) תשתית ראייתית להוכחתה וללא שניתנה (שם) למערערים הזדמנות להשיב עליה, לא ניתן להתייחס אליה, לראשונה, בערכאת הערעור ובוודאי שלא ניתן לקבוע כי אמנם כך הדבר.

44. יתירה מזו, וזה העיקר - גם לו טענה זו הייתה מוכחת, לא היה בכך כדי לסייע למשיב, שכן יכול היה המשיב להוסיף לאתר לציבור, במסמך בפורמט word, כתבה קצרה ובה הודעה על דחיית העתירה, תוך ציטוט הקביעות שקבע בית המשפט המחוזי בפסקי הדין בעתירה, באשר לטענותיה המכפישות של אפיק אשר נכללו במסמך המשמיץ. יש להבהיר, כי "התמונה הרחבה", העולה מפסקי הדין בעתירה, כבר הייתה מונחת בפני המשיב, שהרי הוא פרסם אותה באתר למנויים והוא לא היה זקוק לקבלת מסמכים אלה מהמערערים, על מנת לכתוב כתבה קצרה, כאמור, ולצרפה לאתר לציבור.

45. יובהר, כי כל עוד לא ניתנו פסקי הדין בעתירה, היווה המסמך המשמיץ כתב טענות של צד והוא פורסם ככזה ולכן ניתן היה, לכאורה, לראותו כנכלל בסעיף 13(7). [אציין, במאמר מוסגר, כי גם בשלב זה ניתן היה לתהות אם המסמך לבדו, מהווה פרסום נכון והוגן, שכן לא הוצגה עמדתה של המערערת בנוגע למסמך. אולם, שאלה זו איננה רלבנטית להכרעה בערעור זה שהרי טענה כזו לא נטענה].

מכל מקום, בשלב השני - מעת שנודע למשיב על מתן פסק הדין בעתירה ומעת שהוא קיבל אותו לידיו, הותרת המסמך המשמיץ באתר לציבור, ללא שהמשיב הוסיף לאתר זה, את פסק הדין בעתירה ואף לא כתבה, כאמור, אשר תביא לידיעת הקורא את האמירות החריפות שנאמרו בפסק הדין בעתירה בנוגע לפרסום המשמיץ, יצא הפרסום באתר לציבור, מתחולת סעיף 13(7) ומאותו רגע קמה עילת תביעה בגינו.

עובדה היא, שבאתר למנויים (נגדו למערערים אין כל טענה) דיווח המשיב על דחיית העתירה של מכללת אפיק ואף צירף את פסק הדין בעתירה ועוד הוסיף **כתבה** בה ציין, כי, בהמלצת בית המשפט העליון, נדחה ערעור על פסק הדין בעתירה. מדוע לא הוסיף המשיב לאתר לציבור, אליו מגיעים דרך הקישור של Google, (ולטענת המערערים - דרך קישורים של מנועי חיפוש נוספים), כתבה מטעמו ובה הבהרות בדבר התייחסות פסק הדין בעתירה לאמירות המשמיצות שבמסמך? למשיב פתרונים.

46. משבחר המשיב להותיר את הפרסום באתר לציבור, ללא הוספת המסמכים הנוספים אנ, לכל הפחות, הוספת הבהרה בדבר הקביעות שנקבעו בפסק הדין בעתירה, ביחס להאשמתם של המערערים בהאשמות החמורות שבפרסום המשמיץ, והותיר אותו, לבדו, באתר לציבור, כך שכל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

1 מי שנכנס לקישור דרך Google רואה רק אותו, יצא הפרסום מגדר "פרסום נכון והוגן" והפך
2 לפרסום חלקי, בלתי נכון ובלתי הוגן ואין הוא יכול להיכנס תחת כנפי הפטור, אשר בסעיף 13(7)
3 לחוק.

4
5 47. בעבר נפסק, כי בחינתו של פרסום נעשית בהתאם למידע שהיה ידוע, או צריך היה להיות
6 ידוע, במועד הפרסום [ראו ענין קראוס - דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' קראוס, פ"ד נב(3) 1
7 (29.06.1998)] ואילו במקרה דנן הפרסום נעשה עוד טרם ניתנו פסקי הדין בעתירה.

8
9 המשיב לא העלה טענה זו, ולמעשה - שני הצדדים לא התייחסו לכך, אולם מוצאת אני
10 לנכון לציין, כי האמירה הנ"ל התייחסה לכתבה בעיתונות הכתובה. בימינו אלה, שעה שמדובר על
11 פרסום במרשתת ושעה שבכל רגע ניתן להגיע אל הפרסום באמצעות קישור, יש לראות פרסום כזה,
12 כפרסום המתחדש בכל רגע בו מאן דהו מקיש על הקישור וקורא את הפרסום.

13 בהקשר לכך אפנה אל חוות דעתה של כבוד השופטת ברק-ארז (אם כי בהקשר לסוג פרסום
14 אחר במרשתת) ברע"א 1239/19 יואל שאול נ' חברת נידלי תקשורת בע"מ (08.01.2020), שם
15 הצביעה כבוד השופטת, על הצורך להתאים את תחולת חוק איסור לשון הרע למדיה האינטרנטית
16 ולאפשרויות שמזמנת המרשתת, וכך אמרה: "אם כן, כל הכרעה הנוגעת לאופן תחולתו של
17 החוק על התבטאויות שונות ברשתות החברתיות כרוכה מטבעה במאמץ פרשני, שנועד לגשר
18 על 'פעור הדורות'. זאת בניסיון לשמור על נקודת האיזון הנכונה בין מימוש תכליתו של חוק
19 איסור לשון הרע, לבין האינטרסים הציבוריים כבדי המשקל הניצבים מנגד, ובראשם כמובן
20 חופש הביטוי - שהוא כידוע 'ציפור נפשה' של הדמוקרטיה (ע"פ 255/68 מדינת ישראל נ' בן
21 משה, פ"ד כב(2) 427, 435 (1968)). בהתאם, יש לנקוט משנה זהירות ולהימנע מפרשנות
22 שתייצר אפקט מצנן המרתיע מפני התבטאויות לגיטימיות וחופשית ברשת האינטרנט...". (שם,
23 פסקה 38).

24
25 48. מבקשת אני להבהיר ולהדגיש, כי אין להציב בפני מי שמעלה פרסומים לאתר שבבעלותו,
26 דרישה לעקוב אחר הפרסומים שבאתר ולתקנם, ככל שמצטבר מידע חדש לגביהם. כמעט שאין
27 צורך לומר, שדרישה כזו תהא בלתי סבירה בעליל ובלתי ישימה ראו דנ"א 2121/12 פלוני נ' ד"ר
28 אילנה דיין אורבך, סז(1) 667 (18.9.2014) (להלן: "דיין נוסף דיין"), פסקה 83 והיא אכן תיצור
29 אפקט מצנן, בלתי רצוי, העלול לפגוע בתפקידה של העיתונות ובתפקודה.

30
31 אולם, מעת שנפגע דורש מהמפרסם, לאזן את הפרסום וכפי שאירע במקרה דנן - פסק דין
32 כפי שניתן בעתירה (או - במקרה אחר - התפתחות ברורה וחד משמעית, המגובה במסמכים, אשר
33 מבהירה כי האמור במסמך המשמיץ איננו אמת) ושעה שבידי המפרסם להוסיף הבהרה באתר, כך

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

שהקישור יביא את הקורא לא רק למסמך המשמיץ, אלא גם לפסק הדין הסותר את המסמך או להבהרה מתאימה, חלה חובה על הבעלים של האתר להוסיף את ההבהרה (בין במסמך/כתבה שנכתבה על ידו ובין על ידי פרסום המסמכים הרלבנטיים) כפי שעשה המשיב באתר למנויים ומשום מה נמנע מלעשות באתר לציבור.

49. לחובת המפרסם לעדכן את הפרסום (גם בעיתונות הכתובה) התייחס בית המשפט העליון בעניין דיון נוסף דין, באמרו (אם כי בנוגע להגנת תום הלב) כי: "פרסום של תיקון ביחס לפרסום אשר נתגלה כי אין הוא נכון או מדויק, עשוי להעיד על תום לבו של המפרסם. כך גם עדכון הציבור בהתפתחויות מרכזיות הרלוונטיות למה שפורסם. מהכיוון ההפוך, סירובו של מפרסם לפרסם תיקון או הכחשה חרף בקשת הנפגע כי יעשה כן, עלולים לשלול ממנו את הגנת תום הלב (ראו, סעיף 17 לחוק; וכן, דנ"א קראוס, בעמ' 56-57). ניתן לראות בפעולות מעין אלה חלק מחובת ההגינות בה חב המפרסם כלפי מי שנפגע מן הפרסום, ונקיטה בהן עשויה להוות אינדיקציה להתקיימות אמת המידה של עיתונאות אחראית (ראו, פסקה 76 לעיל)" (שם, פסקה 82). ראו גם סעיפים 17 ו-25א' לחוק.

אמנם, הדברים נאמרו בהתייחס להגנת תום הלב [שאיננה נדרשת לצורך עמידה בתנאי סעיף 13(7)], ביחס לנכונות האמור בדיון או בכתב הטענות] אולם הם יפים גם לבחינת התנאי שבסעיף 13(7) בדבר היות הפרסום נכון והוגן. למעשה נקבע, כי חלק מחובת ההגינות של המפרסם כלפי הנפגע, היא לפרסם תיקון, ככל שיש עילה לתיקון וככל שהנפגע פונה אליו בבקשה לעשות כן.

50. אין כל חשיבות עיתונאית בהותרת המסמך המשמיץ על כנו. נהפוך הוא; כפי שהבהרתי לעיל, תפקידה של העיתונות היא לפרסם דברים שיש בהם עניין לציבור, לרבות דיווחים על הליכים שיפוטיים, אך במילוי תפקידה זה ובמסגרת דיווח על דיונים שיפוטיים ומעין שיפוטיים, לרבות פרסום כתבי טענות, חלה עליה חובה לפרסם פרסומים נכונים והוגנים. כפי שהובהר לעיל, כל קביעה אחרת, תחטא לתפקידה החשוב של העיתונות במשטר דמוקרטי.

בענייננו, ללא הוספת הבהרה בדבר קביעות פסק הדין בעתירה - הפרסום אינו נכון ואינו הוגן.

51. לפני סיום אומר, כי סבורה אני שיש טעם של ממש גם בטענת המערערים בנוגע להחלטות בית משפט קמא בבקשותיהם בעניין גילוי מסמכים ותשובות לשאלון. אמנם, נוכח התוצאה אליה הגעתי אין לכך חשיבות מעשית, אולם ראוי להעמיד דברים על מכונם.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

בבקשת המערערים להשלמת הליכים מקדמיים, נטען, כי המשיב כלל לא השיב לדרישת המערערים לגילוי מסמכים ספציפיים ולמתן תשובות לשאלון, שנשלחה בעקבות צו גילוי ועיון שניתן על ידי בית המשפט ביום 1.11.18. בהחלטתו (מיום 18.12.18) בבקשה, קבע בית משפט קמא, כי כבר ניתנה על ידו החלטה באשר להשלמת הליכים מקדמיים וכי "תקסד"א ברורות לענין זה. מסמך אשר לא גולה לא ניתן יהא לעשות בו שימוש ומסמך אשר יסתבר כי נמצא בידי הצד שכנגד ולא גילהו בלא הצדק לכך, תהא לכך נפקות בפסק הדין".

בית משפט קמא לא ציין את התקנה עליה הסתמך בהחלטתו זו, אך יש להניח שהכוונה היא לתקנה 114א לתקנות.

אולם, עד שמגיעים אנו, אם בכלל, לתקנה 114א, חובתו של בית המשפט היא לדון, לגופה, בבקשה כגון זו שהוגשה על ידי המערערים ואין הוא רשאי למתוח קו ישר בין הצו הראשוני שניתן על ידו ובין תקנה 114א, בהתעלם מתקנה 122 לתקנות.

תקנה 114א לתקנות נועדה למקרה בו צד ציית, לכאורה, לצו גילוי מסמכים, מסר תצהיר גילוי ולאחר מכן התברר שקיימים מסמכים אשר לא גולו על ידו. ה"פתרון" שניתן בתקנה 114א למצב כזה, איננו פתרון מספיק ולא בכדי נתנו התקנות בידי מי שנפגע מאי היענות לצו גילוי מסמכים, אפשרות לפנות לבית המשפט ולבקשו לנקוט בסנקציה נגד המפר, על פי תקנה 122.

בית משפט קמא צריך היה לדון בבקשה, לאור הוראותיה של תקנה 122 לתקנות, כפי שהמערערים ביקשו, במפורש, בבקשה והיה עליו לשקול אם המקרה מתאים להפעלת הסנקציה החמורה אשר בתקנה 122, או שמא יש מקום לנקוט בסנקציה פחותה או להאריך את המועד לביצוע הצו, כפי האפשרות הקבועה בסיפא של התקנה.

52. לאור כל האמור לעיל, אני מקבלת את הערעור וקובעת כי הפרסום אינו חוסה תחת כנפי סעיף 13(7) וכי מדובר בפרסום של לשון הרע, המהווה עוולה אזרחית, כאמור בסעיף 7 לחוק איסור לשון הרע ולכן דין התביעה להתקבל וכך אני מורה.

אני מורה למשיב להסיר את המסמך המשמיץ מהאתר לציבור, באופן מידי ולא יאוחר מ-

24 שעות מקבלת פסק דין זה.

53. בית משפט קמא קבע כי לא הוכח נזק ממון. המערערים לא ערערו על קביעה זו המהווה, ממילא, קביעה עובדתית שלא היה מקום להתערב בה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 28006-03-20 האוניברסיטה הפתוחה - הלשכה המשפטית ואח' נ' יצחק

תיק חיצוני:

לפיכך, התיק מוחזר בזה אל בית משפט קמא, אשר יתייחס לשאר הסעדים שהתבקשו בכתב התביעה ושאינם פיצוי עבור נזק שהוכח, היינו - לסעדים של התנצלות ופיצויים ללא הוכחת נזק.

54. אני מחייבת את המשיב לשלם למערערים הוצאות הערעור בסך 10,000 ₪. ההוצאות ישולמו בתוך 30 ימים מקבלת פסק דין זה אצל המשיב או בא כוחו, שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד לתשלומן המלא בפועל.

העירבון שהופקד על ידי המערערים, יוחזר למערערים באמצעות בא כוחם.

המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ולבית משפט קמא, ותחזיר את התיק לבית משפט קמא על מנת שיפעל כאמור בסעיף 53 לעיל.

ניתנה היום, ט"ו תמוז תש"פ, 07 יולי 2020, בהעדר הצדדים.

תמר שרון נתנאל, שופטת